

5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/83; Cumhuriyet Senatosu 1/1125)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 135)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 465*

17 . 6 . 1970

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 16 . 6 . 1970 tarihli 104 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

Not: Bu tasarı 5 . 12 . 1969 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 12, 15, 16 . 6 . 1970 tarihli 102, 103 ve 104 ncü Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı: 135)

Geçici Komisyon raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. 1/1125
Karar No. 3*

18 . 6 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 16 . 6 . 1970 tarihli 104 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, «5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun» tasarısı Komisyonumuzun 18 . 6 . 1970 tarihli toplantısında Millî Eğitim Bakanı ve ilgili bakanlık temsilcilerinin iştiraki ile tetkik ve müzakere edildi.

16 Haziran 1949 tarihinde 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanun yürürlüğe girmesiyle, başlangıçta sadece Küçük Tiyatro ve bilâhara büyük Tiyatroda tiyatro ve opera temsillerine devam olunmuştur. 1965 - 1966 sezonu sonuna kadar bu iki tiyatroyu Ankara'da

Üçüncü Tiyatro, Oda Tiyatrosu, Yeni Sahne, Altındağ tiyatroları kurularak ilâve edilmiş ve tiyatro sayısı 6 ya yükseltilmiştir. Ayrıca, Bursa Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu, İzmir, Adana, Kayseri, Eskişehir Devlet Tiyatroları da açılarak tiyatro sayısı 11 e erişmiştir. Bu arada her yıl yapılan Anadolu turneleri, İzmir Fuarı açık hava ve İstanbul temsilieri zaman zaman yapılan yurt dışı turne faaliyetleriyle Devlet Tiyatrosunun tesir alanı ve halkın tiyatrodan istifadesi daha da genişletilmiştir.

1949 yılından 1965 - 1966 sezonu sonuna kadar 99 yerli Tiyatro eseri, 159 yabancı tiyatro eseri, 6 yerli, 86 yabancı opera eseri, 3 yerli, 28 yabancı bale eseri ile ceman yekûn 428 eser sahneye konularak 19 922 seansta temsil verilmiş ve bu suretle 6 466 800 seyirci eğitimine tiyatro aracılığı ile hizmet edilmiştir.

Dünya tiyatrolarında olduğu gibi, oynanacak eserlerin araştırılıp Edebi Heyetin tetkiklerine sunulması ve yerli yazarların eserlerinin tiyatro tekniği yönünden değerlendirerek yardımcı olmaları bakımlarından bir Dramaturji bölümü kurulmuştur.

Sanat işleri geçmiş senelerde seri inkişaf kaydettiğinden, Yönetim Kurulunun hem sanat ve hem de disiplin işleriyle meşgul olabilmesi güçleşmiş, zaten biri diğerinden ayrı olan sanat ve disiplin işleri ikiye ayrılarak ayrıca bir Disiplin Kurulu ihdas edilmiştir. Devlet tiyatroları sanat yönünden kaydettiği inkişafa paralel olarak teknik çalışmalarında da üstün bir seviyeye ulaşmıştır. Bu itibarla konularında ihtisas sahibi olan suflör ve kondüvitlere ilâve olarak teknik alanda ihtisasları olanlar da uzman memurlar kapsamına alınmışlardır. Tiyatro sanatının özelliğine binaen, aynı zamanda iki görev ifa eden sanatkârlar ve uzman memurlar mevcuttur. Bu sanatkâr ve uzman memurlar, aslî görevlerinin dışında ve bu görevleriyle beraber ikinci bir ayrı özellik arz eden işi de yapmak suretiyle ilâve gelire müstehak olduklarından maaşları nisbetinde ikinci görev için bir ilâve ödeme yapılması düşünülmüştür.

Ayrıca 5441 sayılı Kanun, Genel Müdürle sanatkârlar ve mütehassıs hizmetliler arasında yapılan sözleşmeleri sadece, «Sözleşme» terimi ifade ettiği halde bu tadil tasarisında bunun «İdari Sözleşme» olarak tanımlanması zorunlu addedilmiştir.

Devlet Tiyatrosunun inkişaflarına paralel olarak hazırlanmış bulunan bu kanun tasarısı Komisyonumuzca da benimsenmiş ve Millet Meclisi metni aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Aydın	Kastamonu	Sivas	Elâzığ
<i>i.C. Ege</i>	<i>M. Çamlıca</i>	<i>H. Öztürk</i>	<i>C. Ertuğ</i>
Kırklareli	Edirne	Tabii Üye	
<i>A. Alkan</i>	<i>M. N. Ergeneli</i>	<i>S. Özgür</i>	

MİLLET MECLİSİNİN KABUL
ETTİĞİ METİN

5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Haziran 1949 tarihli ve 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 ve 18 nei maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 2. — Devlet Tiyatrolarında oynanacak eserler edebî kurul tarafından seçilir. Bu kurul sanat ve edebiyat alanında tanınmış 3 kişi ile genel müdür, başrejisör, başdramaturg ve bir sanatkârdan teşekkül eder. Kurul başkanını kendi üyeleri arasından seçer.

Edebî kurul salt çoğunlukla toplanır ve bu toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir.

Başdramaturg emrinde yeteri kadar dramaturg bulunur.

Edebî kurulun tiyatrodaki memur bulunmayan üyelerine her toplantı için 100 lira toplantı ödeneği verilir.

Madde 1. — Ankara'da Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tüzel kişiliği haiz, «Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü» kurulmuştur. Devlet Tiyatroları bir Genel Müdür tarafından yönetilir.

Genel Müdürün emrinde yeteri kadar Genel Müdür yardımcısı bulunur.

Genel Müdürlük Bakanın onayı ile yurt içinde ve yurt dışında millî ve milletlerarası festivaller ile turneler tertibedebilir.

Genel Müdürlük malî, idari ve teknik imkânların müsaadesi içinde Ankara'da ve memleketin lüzum göreceği yerlerinde tiyatrolar kurabilir, mevcutları birleştirir ve bunları kaldırabilir.

İhtiyaca göre Ankara ve İstanbul dışında Genel Müdürlüğe bağlı olarak kurulacak tiyatrolar, tereihan rejisör niteliğinde bir müdür yönetiminde kendi kadrosundaki sanatkâr ve uzman memurlar veya merkezden gönderilecek sanatkâr, uzman memurlarla çalıştırılabileceği gibi tertiplenecek turnelerle de faaliyette buldurulabilir.

CUMHURİYET SENATOSU GEÇİCİ
KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine bir maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Madde 3. — A) Devlet Tiyatrolarının sanat, teknik ve bu kanunda gösterilen işlerine bakmak üzere; Edebî Kurul Başkanı, başrejisör, sanat teknik müdürü, müzik işleri yöneticisi, genel müdürün görevlendireceği bir sanatkârdan mürekkep «Sanat ve Yönetim» Kurulu vardır.

Genel müdür, bu kurulun başkanıdır.

B) Devlet Tiyatrolarının disiplin işlerine bakmak üzere başrejisör, hukuk müşaviri, öz-
lük işleri müdürü, Devlet Tiyatrosu personelinin kendi aralarından gizli oyla seçeceği bir sanatkârdan mürekkep «Disiplin Kurulu» vardır.

Genel Müdür veya yardımcılardan biri bu kurulun başkanıdır. Sanat ve Yönetim Kurulu ile Disiplin Kurulu salt çoğunlukla toplanır ve bu toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir.

Genel Müdür veya yardımcılardan biri bu kurulun başkanıdır. Sanat ve Yönetim Kurulu ile Disiplin Kurulu salt çoğunlukla toplanır ve bu toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir.

Madde 4. — Devlet Tiyatrolarında;

A) Genel Müdür, Millî Eğitim Bakanının teklifi üzerine sahne hayatında başarılarıyla tanınmış sanatkârlar arasından müsterek kararname ile ve 3656 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre,

B) Başrejisör, Genel Müdür yardımcıları ve yabancı uzmanlar Genel Müdürün teklifi üzerine Millî Eğitim Bakanı tarafından,

C) Edebî Heyetin sanat ve edebiyat alanında tanınmış 3 üyesi Millî Eğitim Bakanı tarafından, sanatkâr üyesi ise Devlet Tiyatrosu sanatkârları arasından Genel Müdür tarafından,

D) Devlet Tiyatroları kadrosunda bulunan diğer her çeşit görevliler Genel Müdür tarafından, göreve alınırlar.

Madde 5. — A) Başrejisör, rejisörler, aktör ve aktrisler, reji asistanları, müzik işleri yöneticisi ile başkorrepetitör, tiyatro orkestrası, korusu ve balesi ile müzikli tiyatro icracıları sanat teknik müdürü ve dekoratörler, kostüm kreatörleri Devlet Tiyatroları Sanatkâr memurlarıdır.

(Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

B) Başdramaturg ve dramaturglar, teknik müdür, başrealizatör, başışık uzmanı, başperukacı, korrepetitör, bale piyanisti de Devlet Tiyatroları uygulatıcı uzman memurlarıdır.

C) Kondüvitler, suflörler, atelye şefleri, sahne makyajcıları ve perukacıları, atelye ressamları, Butaforlar, sahne ışıkçıları, sahne şef makinist ve makinistleri, sahne marangozları, sahne demircileri, sahne terzileri, sahne kunduracıları, kaşörler, sahne âmirleri ve yardımcıları, sahne kostümcüleri, aksesuvarcılar, sahne uzmanları ile sanat ve yönetim kurulu tarafından görevlerinin özelliği belirtilecek ihtisası bulunan elemanlar da Devlet Tiyatroları uzman memurları adını alırlar.

6388 sayılı Kanun hükümleri Devlet Tiyatrosu Genel Müdürlüğü uygulatıcı uzman memurları hakkında da uygulanır. Uzman memurlardan kondüvit ve suflörler 6388 sayılı Kanunun Devlet Tiyatroları sanatkârlarına şamil olan hükümlerinden diğer uzman memurlar da aynı kanunun 3 ncü maddesi hariç diğer hükümlerinden faydalanırlar.

Devlet tiyatroları sanatkâr memurları, uygulatıcı uzman memurları ve uzman memurları sanat ve yönetim kurulu kararı üzerinde Genel Müdürlük aralarında yapılacak bir yıl süreli idari sözleşmelerle göreve alınırlar. Yapılacak idari sözleşmelere bu maddede belirtilen hizmet özellikleri de yazılır. Bunların sözleşmelerinin sonunda hizmete devamları da aynı usule tabidir.

Malî hakları ve özellikleri bu kanun içinde kalmak ve Devlet Memuru niteliklerine halel gelmemek üzere sanatkâr memurlar, uygulatıcı uzman memurlar ve uzman memurların hizmete alınma, hizmete devamı şekilleri ile sair özellik ve yükümlülükleri idari sözleşmelerinde belirtilir.

Madde 6. — Devlet konservatuvarları mezunları, stajiyer kadrolarına göre idari sözleşmeye tabi olmaksızın Devlet Tiyatrolarına alınırlar. Bunlar bir yıl süre ile stajiyer olarak çalışırlar. Bu sürenin bitiminde sanat ve yönetim kurulu tarafından sınava tabi tutularak başarı gösterenler kabiliyetlerine göre derecelere ayrılarak sanatkârlığa alınırlar ve idari sözleşmeye

(Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

(Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunun kabul ettiği metin)

bağlanırlar. Sınav sonucunda başarı gösteremeyenler veya bunlardan sanat ve yönetim kurulu kararı ile bir yıl daha staja tabi tutulmasına lüzum görülenler için ikinci yıl sonunda, yeniden yapılacak sınavda başarı sağlayamazlarsa görevden çıkarılırlar. Bunlardan mecburi hizmeti olanlar Millî Eğitim Bakanlığının uygun göreceği hizmetlerde çalıştırılırlar.

Stajiyerler, staj süresi içinde idari sözleşmeli sanatkârlara ait haklardan yararlanırlar ve yükümlülüklerden sorumlu olurlar.

Madde 7. — Devlet Tiyatrolarına ilk defa idari sözleşme ile girecek sanatkârlar, uygulatıcı uzman memurlar ve uzman memurlar sanat ve yönetim kurulu tarafından sınava tabi tutulurlar. Sınav sonunda başarı gösterenler kabiliyetlerine göre derecelendirilirler.

Memleketin sahne hayatında öteden beri yüksek başarılarıyla tanınmış olanlar, sanat ve yönetim kurulu kararıyla sınavsız olarak Devlet Tiyatroları sanatkârlığına alınabilirler. Bunlarla da idari sözleşme yapılır.

Madde 8. — Sanat ve Yönetim Kurulu bareme, kıdeme ve süreye bakılmaksızın sözleşmelerinin yenilenmesi sırasında sanatkâr memurlara, uygulatıcı uzman memurlar ve uzman memurlarla sair idari sözleşmeli görevlilerin derecelerini göstermiş oldukları ehliyete göre kararlaştırır.

Ücretleri indirmeye ve yükseltmeye sanat ve yönetim kurulu yetkilidir. Ancak, bu indirme, yükseltme emeklilikle iktisabedilen hakları ihlâl edemez. Mukavelenin feshi halinde genel hükümler uygulanır.

Madde 9. — Genel Müdürle sanatkâr memurlar, uygulatıcı uzman memurlar ve uzman memurlar ile sair sözleşmeli görevliler arasında yapılacak idari sözleşmeler noter huzurunda yapılmış sözleşmeler hükmündedir. Ve hiçbir hare, vergi ve resme tabi değildir.

Madde 10. — A) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü sanatkârları, uygulatıcı uzman ile uzman memurları ve stajiyerler tesbit edilecek ehliyet ve iktidarları nazarı itibara alınarak aşağıda gösterilen ücretlerle çalıştırılırlar :

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Stajiyerler ayda	1 200 Tl.
Uzman memurlar ayda	800 — 3 500 »
Uygulatici uzman memurlar ayda	1 000 — 4 250 »
Sanatkâr memurlar ayda	1 500 — 5 500 »

B) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne en yüksek sanatkâr memur ücretine ilâve olarak Bakanlar Kurulunca tâyin edilecek miktarda idare ve temsil ödeneği verilir.

C) Sanatkârlar içkili gazino ve buna benzer yerlerde çalışamazlar. Aksi halde sözleşmeleri Genel Müdürlüğe re'sen feshedilir.

Madde 12. — Devlet Tiyatrolarının gelirleri :

a) Genel bütçenin Millî Eğitim Bakanlığı kısmının «Eğitim kurumları giderleri» tertibinden ayrılan ödenek,

b) Temsillerden elde edilecek hasılat,

c) Tanıtıcı ve aydınlatıcı yayınlardan temin olunacak gelirler,

d) Tiyatro faaliyetinden yararlanan il özel idareleri ile belediyelerince yapılabilecek bağışlar,

e) Her çeşit bağışlar ve diğer çeşitli gelirler,

f) Tertiplenecek Millî ve Milletlerarası festivallerden elde edilecek hasılatın ibarettir.

Madde 18. — A) Devlet Tiyatroları sanatkârlarını ve diğer idari sözleşmeli memurlarını görgü, bilgi ve ihtisaslarını artırmak amacıyla, yol parasını ve almakta oldukları aylık ücretleri, müessese bütçesinden ödenmek suretiyle en çok bir yıla kadar ve beş yıl içinde bir defaya mahsus olmak üzere, yabancı ülkelere göndermeye, Devlet Tiyatrosu Genel Müdürlüğü yetkilidir. Bu konuda sanat ve yönetim kurulundan karar alınır. Bu madde uyarınca kendilerine izin verilmiş olanların memuriyetleri ile buna ait her türlü hak ve yükümlülükleri saklı kalır.

B) Devlet Tiyatroları mensuplarının hastalık veya her türlü estetik, cerrahi ameliyat ve müdahaleye mâruz kalmaları halinde, lüzum ve zaruretleri göre yurt içinde veya dışında münferiden veya refakat ile muayene ve tedavi ettirmeye gerekli ilâç, protez ve sair masrafları ile cenaze masraflarını yapmaya Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü yetkilidir.

(Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Tedavi, ameliyat ve müdahalenin yurt dışında yapılması gerektiği takdirde, bu konuda sanat ve yönetim kurulundan karar alınır.

C) Bilgi ve görgü maksadiyle yabancı memleketlere gönderilen sanatkâr ve diğer görevliler yurda dönüşlerinde yabancı memleketlerde kaldıkları sürenin bir-buçuk katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler.

MADDE 2. — 10 Haziran 1949 tarihli 5443 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir :

EK MADDE 1. — İstanbul Kültür Sarayı ile Ankara'daki Büyük Tiyatro binalarını, bunların müstemilâtı ve tesislerini, müştereken ve munhasıran Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü kullanırlar.

EK MADDE 2. — Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünce tertibedilecek yurt içi turne faaliyetlerine katılacak sanatkâr memurlar, uygulatıcı uzman memurlar ve uzman memurlarla diğer görevlilere ödenecek harcırah yevmiyeleri 75 lirayı geçmemek üzere her yıl sanat ve yönetim kurulunca tesbit edilir. Turnelerdeki ikamet yerleri Genel Müdürlükçe temin edilir ve parası da Genel Müdürlük bütçesinden ödenir. Turne ile ilgili seyahatlerin zamanı ve hangi vasıtalar ile yapılacağı Genel Müdürlükçe tâyin olunur. Harcırah yevmiyelerinde her hangi bir kesinti yapılamaz ve otel ücreti tenzil edilmez. Yurt dışı turne faaliyetlerine ait yolluk ve harcırahlar hakkında genel hükümler uygulanır.

EK MADDE 3. — İki ayrı görevi aynı zamanda yapan sanatkârlara, ikinci görevi için, bu sanatkârın almakta olduğu ücretin bir aylık tutarını geçmemek ve yılda bir defa olmak üzere sanat ve yönetim kurulunca tesbit edilecek miktarda ek ücret ödenebilir.

EK MADDE 4. — Devlet Tiyatroları mensupları 7244, 263 ve 819 sayılı kanunlarla tanınan haklardan yararlanırlar. İdarî sözleşmeli memurlara ödenecek meblâğ, idari sözleşmelerle belli edilen aylıklara ilâve edilmek suretiyle hesaplanır.

(Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

EK MADDE 5. — 657 sayılı Kanunla değerlendirme, sınav ve ödül kurullarına verilen görevler, sanat ve yönetim kurulu tarafından ifa edilir.

EK MADDE 6. — 274 ve 275 sayılı kanunların hükümleri Devlet Tiyatrosu mensupları için uygulanmaz.

MADDE 3. — 5441 sayılı Kanununun 17 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 4. — 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu hakkındaki Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 5. — Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kuruluşu Kanunu kabul edilip yürürlüğe girinceye kadar 5441 sayılı Kanunun opera ile ilgili hükümleri uygulanır.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

